

Lagrådsremiss Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd

Migrationsminister Johan Forssell, Ludvig Aspling (SD),
Ingemar Kihlström (KD), Martin Melin (L)

Bakgrund

- Förslagen bygger på Vandelsutredningen (SOU 2025:33) och en kompletterande promemoria som tagits fram inom Justitiedepartementet
- Den nuvarande vandelsprövningen tar nästan uteslutande hänsyn till brottslighet
- Syftet har varit att skapa en skärpt reglering med större möjligheter dels att avlägsna utländska personer ur landet på grund av misskötsamhet (bristande vandel), dels att kunna återkalla uppehållstillstånd även av andra skäl

Helt nya krav på vandel

- Nya krav införs som innebär att brister i vandeln, utöver brottslighet, ska kunna beaktas i större utsträckning
- Vandelsprövningar ska genomföras både i samband med ansökan och förnyelse av uppehållstillstånd samt vid en prövning om permanent uppehållstillstånd
- Kraven ska dessutom gälla under hela vistelsen i Sverige och ett uppehållstillstånd ska därför även kunna återkallas
- Prövningen görs av Migrationsverket och ärendet kan överklagas till Migrationsdomstolen
- I varje enskilt fall görs en helhetsbedömning som också tar hänsyn till eventuell tidigare bristande vandel

Vad omfattar vandelsprövningen?

- Hot mot allmän ordning eller säkerhet, till exempel stöd till internationell terrorism, extremistiska sympatier eller kopplingar till en våldsbejakande organisation
- Brottslighet även när den är mindre allvarlig, till exempel enstaka bötesbrottslighet
- Bristande vandel i övrigt

Vad menas med bristande vandel i övrigt?

- Beteenden som samhället på ett övergripande plan motverkar, till exempel att man skuldsätter sig utan någon avsikt eller ansträngning att betala tillbaka skulderna, eller organiserande av tiggeri
- Överträdelser av regler, författningar och myndighetsbeslut, till exempel bidragsfusk, svartjobb, eller att inte betala böter
- Yttranden ska inte i sig kunna utgöra bristande vandel, men de kan bekräfta eller förstärka bilden av en utländsk persons kopplingar till våldsbejakande eller extremistiska organisationer
- Omfattas ej: prostitution, missbruk i sig, tiggeri

Vilka omfattas av de nya reglerna?

- Alla uppehållstillstånd som vilar på nationell rätt, t.ex. vissa uppehållstillstånd på grund av:
 - Anknytning till svenska medborgare eller utanför kärnfamiljen
 - Arbete (inklusive anhöriga)
- Reglerna gäller inte:
 - Uppehållstillstånd som omfattas av EU-rätt, till exempel flyktingar
 - EU-medborgare
 - Tredjelandsmedborgare som omfattas av EU:s utlänningslagstiftning

Ytterligare möjligheter att återkalla uppehållstillstånd

- Hot mot allmän ordning eller säkerhet
- Vilseledande uppgifter i ansökan
- Ändrade förhållanden
- Begränsningar med hänsyn till vistelsetid tas bort

Sammanfattning

- Regeringen föreslår helt nya krav på vandel som innebär att misskötsamhet ska kunna beaktas i större utsträckning under en utländsk persons hela vistelse i Sverige
- Alla uppehållstillstånd som vilar på nationell rätt omfattas och prövningen görs av Migrationsverket
- I varje enskilt fall görs en helhetsbedömning som också tar hänsyn till eventuell tidigare bristande vandel
- Ytterligare möjligheter att återkalla uppehållstillstånd införs, t.ex. vid lämnande av vilseledande uppgifter eller vid ändrade förhållanden
- Eventuella ökade kostnader för bl.a. Migrationsverket ryms inom nuvarande anslag
- Lagförslagen planeras träda i kraft den 13 juli 2026